

Asia Lauluvihko, julkaisuoikeus

Hakija A ry

Annettu 9.11.1994

Tiivistelmä *Lauluvihko ei ollut tekijänoikeuslain 19 §:n 2 momentissa tarkoitettu konserttiohjelma. Kokoelmaan sisällytettävien laulujen sanojen julkaisuoikeudet oli hankittava asianomaisilta oikeudenhaltijoilta.*

SELOSTUS ASIASTA

A ry on 29.8.1994 päivätyllä kirjeellä pyytänyt tekijänoikeusneuvoston lausuntoa siitä, saako laulujen sanoitusten tekstin painaa käytettäväksi joululaulutapahtuma X:ssä tekijänoikeuslain 19 §:n mukaisesti. Lausuntopyyntöön liitteenä on mallikappale vuoden 1993 lauluviikko X:stä.

X -joululaulutapahtuma

X -nimistä joululaulutapahtumaa luonnehditaan lausuntopyyntönsä seuraavasti: "Suomen ev.lut. seurakunnissa on viime vuosikymmeninä yleistynyt X -joululaulutapahtuma. Tilaisuudessa esitetään yhteislauluna urkurin ja kanttorin johdolla tuttuja joululauluja, joiden sävel ja sanat ovat pääsääntöisesti suojattuja tekijänoikeudellisesti. Sen lisäksi esitetään yleensä muutakin musiikkiohjelmaa. Tilaisuuksissa pidetään puhe, mutta kyseessä ei ole jumalanpalvelus.

Tilaisuuksissa kerätään kolehti A ry:lle. Tämä puolestaan painattaa ja lähettää seurakunnille lehtisiä, joihin on painettu yhteislaulujen sanat. Joissain poikkeustapauksissa sanojen lisäksi on otettu nuottikuva. Lausuntopyyntö ei kuitenkaan koske nuottikuvan asemaa."

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt lausuntopyyntönsä ja esittää lausuntoon seuraavan.

Yleistä

Tekijänoikeussuoja

Tekijänoikeuslain (404/61) 1 §:n mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. Suojattavina teoksina mainitaan lainkohdassa muun muassa kirjalliset teokset ja sävellysteokset.

Tekijällä on lain 2 §:n mukaan yksinomainen oikeus valmistaa teoskappaleita ja levittää niitä yleisölle. Tekijän yksinoikeuteen on säädetty lain 2 luvussa rajoituksia, jotka on katsottu tarpeellisiksi lähinnä yleisen edun vuoksi sekä käytännöllisistä ja teknillisistä syistä. Koska tekijän valta määrätä teoksestaan on periaatteessa yksinoikeus, tekijänoikeuden rajoitukset ovat poikkeuksia pääsäännöstä ja niitä koskevia määräyksiä on sen vuoksi tulkittava ahtaasti (komiteanmietintö 1953:5).

Tekijänoikeuslain 19 §:n 2 momentissa säädetään, että kun sävellysteos esitetään tekstin kanssa, saa tekstin ottaa kuulijain käytettäväksi konserttiohjelmaan tai muuhun sellaiseen. Tekijänoikeuslain esitöistä ei käy ilmi kyseisen säännöksen tarkka soveltamisala. Perustelujen mukaan säännöksessä on tahdottu ilmaista käsitys, että kyseessä olevan tekstin saattaminen kuulijoiden käytettäväksi muodostaa vain osan kokonaisesityksestä ja on sallittu, milloin kokonaisesitys on luvallinen (komiteanmietintö 1957:5, s. 22). Esitöiden perusteluissa on luvallisesta esityksestä mainittu esimerkkinä hautajaisissa esitettävä laulu, jonka tekstin painattaminen ohjelmaan on sallittua. Myös muissa kirkollisissa tilaisuuksissa laulettavien virsien sanojen painattaminen ohjelmaan voi olla lainkohdan tarkoittama muu sellainen käytötapa.

X:n lauluviikko

A ry:n julkaisema vuoden 1993 X -lauluviikko on moniväripainotuote ja siinä on 20 sivua. Viikoon on koottu 23 joululaulun sanat. Kokoelmasta voidaan valita paikallisseurakuntien X -tapahtumissa laulettavat joululaulut. Kokoelma on tehty laajaksi, jotta eri tilaisuuksissa voitaisiin toteuttaa yleisön erilaiset joululaulutoiveet. Kokoelma ei siten kuvaa yksittäisen X -tilaisuuden kulkua, vaan laulettavien laulujen kokonaisuus muodostuu yksilölliseksi eri seurakunnissa ja eri tilaisuuksissa.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että kyseessä on lauluviikko eikä konserttiohjelma ja että tekstiä ei siten ole otettu kuulijain käytettäväksi konserttiohjelmaan tai muuhun sellaiseen tekijänoikeuslain 19 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla. Siten kokoelmaan sisällytettävien laulujen sanojen julkaisuoikeudet on hankittava asianomaisilta oikeudenhaltijoilta.